

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

Herzberg, Maslow, Frankl

13

WWW.INKY.SK

ZOPAKOVANIE Z MINULA

Kto nám v krátkosti
zhrnie zistenia z
predchádzajúcej
hodiny?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

ZOPAKOVANIE Z MINULA

Nie všetko v našom živote má
pre náš život rovnakú hodnotu.

Existuje „**hierarchia dobier**“ a
hodnôt podľa toho, ako sú
dôležité.

KONAŤ DOBRE znamená voliť si
vždy to, čo je lepšie,
dokonalejšie.

KONAŤ ZLO znamená
uprednostniť nižšie dobro pred
vyšším dobrom.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

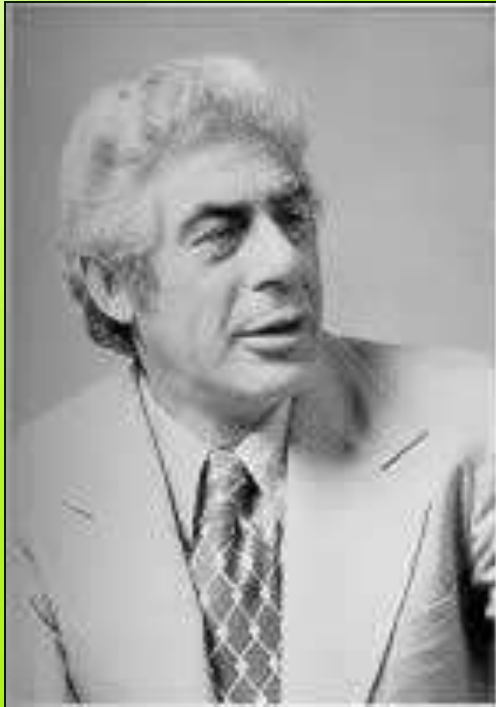

DNES...

... si budeme hovoriť o tom,
ako sa na hierarchiu dobier
pozerajú odborníci – obzvlášť
Frederick Irving Herzberg,
Abraham Harold Maslow,
Viktor Emil Frankl.

FREDERICK IRVING HERZBERG

Frederic Irwing HERZBERG

1923 – 2000

***Americký psychológ, skúmal otázky
motivácie zamestnancov. Tvorca
motivačno – hygienickej teórie.***

HERZBERGROV OBJAV

Herzberg pri svojom výskume preštudoval výsledky 150 štúdií, popisujúcich motiváciu u zhruba 11 000 zamestnancov rôznych podnikov v rôznych miestach. Nakoniec zistil, že **všetky naše potreby a túžby sa dajú rozdeliť do dvoch veľkých kategórií:**

• „HYGIENICKÉ POTREBY“

- Keď ich nemáme uspokojené, **chýbajú nám**.
- Cítíme silnú **potrebu uspokojiť** ich.
- Keď sa tak stane, sme **spokojní, ale nie šťastní**, berieme to ako prirodzenú samozrejmosť.

• „RASTOVÉ POTREBY“

- Ak ich nemáme uspokojené, **nemusíme cítiť** žiadnu naliehavú potrebu urobiť to.
- Ak čím viac ich naplníme, tým silnejší **pocit uspokojenia, naplnenia, a šťastia** v sebe cítime!

HERZBERGROV OBJAV

Príklad **hygienických** potrieb

- *Kontrola, riadenie a politika spoločnosti,*
- *vzťahy so spolupracovníkmi*
- *odmeňovanie,*
- *istota trvalého zamestnania*
- *pracovné podmienky*

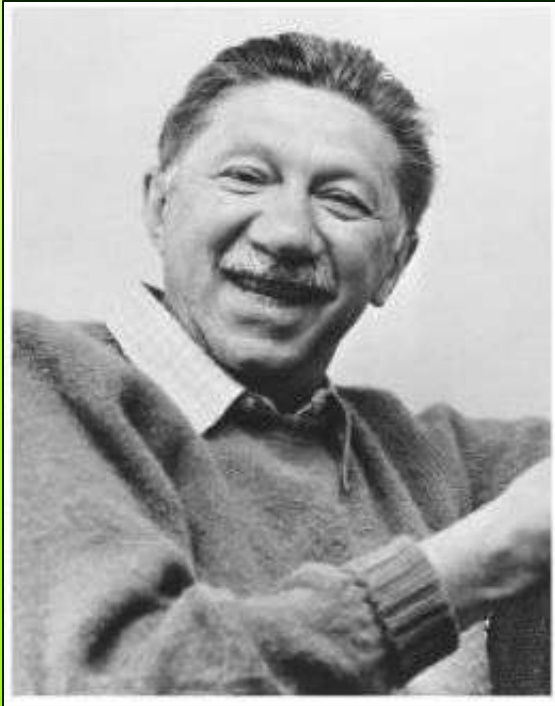
Príklad **rastových** potrieb

- *mať zodpovednosť*
- *dosahovať osobné naplnenie*
- *vnímať uznanie okolia*
- *atraktívna náplň práce*
- *osobný postup, kariéra, napredovanie*
- *podávať výkon*

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

ABRAHAM HAROLD MASLOW

Abraham Harold MASLOW

1. apríl 1908 – 8. jún 1970

*Americký psychológ, psychiater a
filozof, autor známej Maslowovej
pyramídy.*

MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

Maslow zistil, že:

- Všetky naše túžby a potreby sa dajú zhrnúť do **zhruba šiestich kategórií**
- a dajú sa **zoradiť do poradia** podľa toho, ako sme náchylní postupovať pri ich uspokojovaní

MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

Fyziologické potreby

sú potreby nášho tela a majú najväčšiu prednosť. Ich nedostatok cítime najnaliehavejšie. Preto ich zvykneme uspokojovať ako prvé.

Prežitie

- *potreba dýchania*
- *potreba regulácie telesnej teploty*
- *potreba vody*
- *potreba spánku*
- *potreba prijímania potravy*
- *potreba vylučovania*
- *potreba pohlavného styku**

** radí sa sem preto, že sem svojou povahou zapadá, nie preto, že by bola nutnou podmienkou holého prežitia jednotlivca...*

MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

Potreba istoty

je hneď na druhom mieste. Túžba po istote, stabilite, aby sme denne nemuseli bojovať o svoje holé prežitie...

Istota

Prežitie

- *istota zamestnania*
- *istota príjmu a prístupu k zdrojom*
- *fyzická bezpečnosť - ochrana pred násilím a agresiou*
- *morálna a fyziologická istota*
- *istota rodiny*
- *istota zdravia*

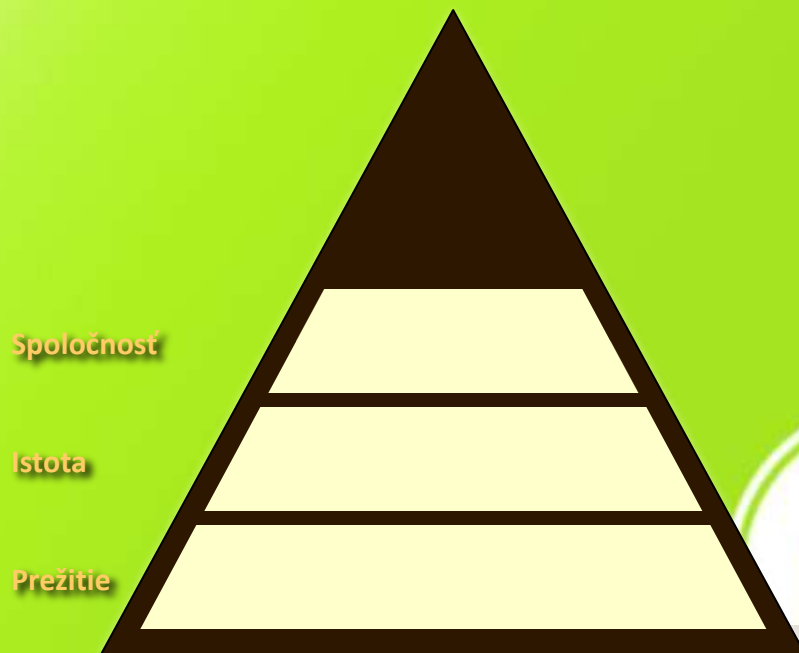

MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

Sociálne potreby,

túžba po ľudskej spoločnosti, po tom, aby sme neboli sami...

- *priateľstvo*
- *partnerský vzťah*
- *rodina*

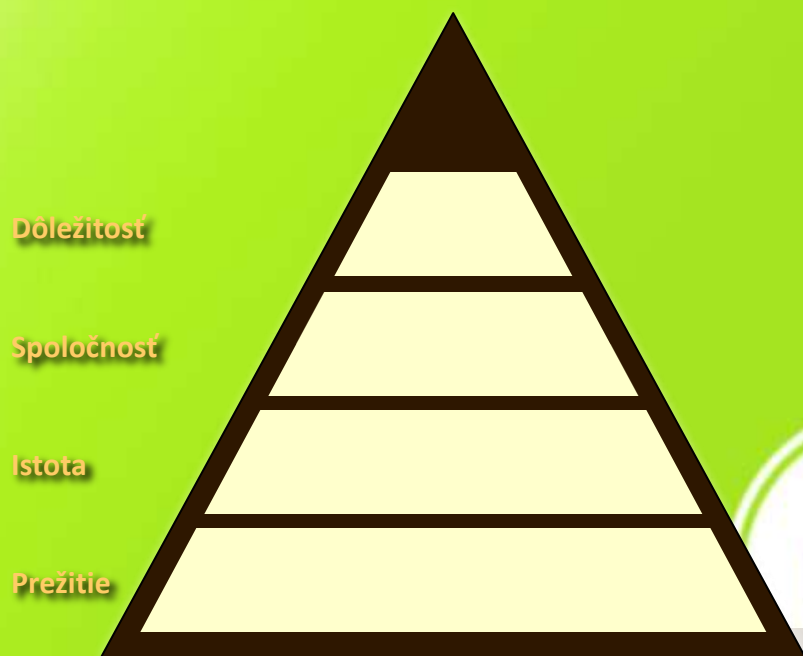
MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

Potreba uznania a úcty,

– túžba po dôležitosti a postavení v rámci spoločnosti, potreba sebavedomia, rešpektu voči sebe, sebaúcty, pocitu dôležitosti, hodnoty,...

AŽ POTIAĽTO sa spravidla dopracuje každý priemerný zdravý človek.

- *rešpekt zo strany okolia*
- *ocenenie, uznanie*
- *prestíž*
- *vplyv, autorita, moc*
- *spoločenské postavenie*
- *sloboda, nezávislosť*
- *atď.*

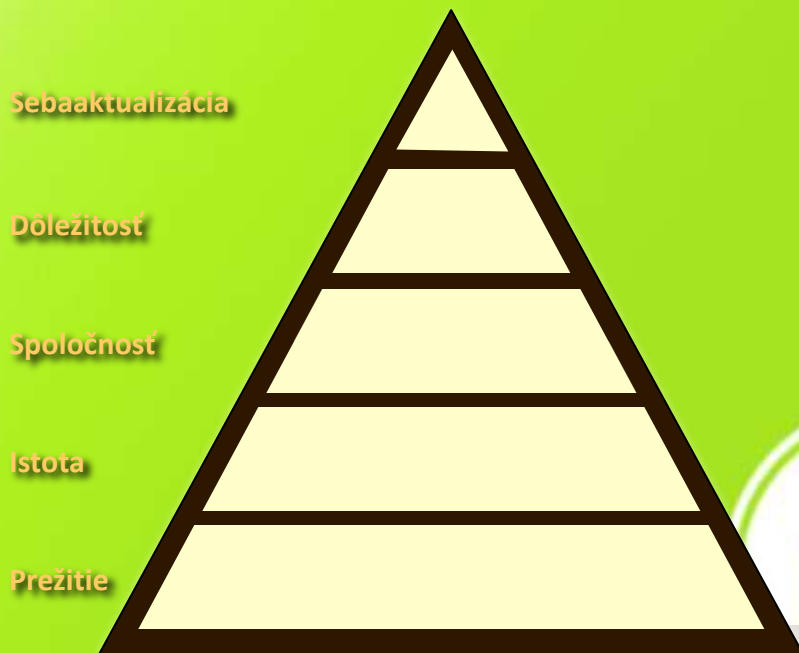

MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

Sebaaktualizácia

čiže „*inštinktívna potreba naplniť svoje schopnosti a snaha byť najlepším akým len človek môže byť.*“ (A. H. Maslow).

Nie každý sa dostane až sem, Maslow sám odhadoval, že na tejto úrovni žijú **len asi 2% ľudí...**

- *snaha prekonávať seba a svoje obmedzenia*
- *snaha byť najlepším možným*
- *už sa nepotrebuje porovnávať s okolím, či mať pocit postavenia, slávy, prestíže,...*

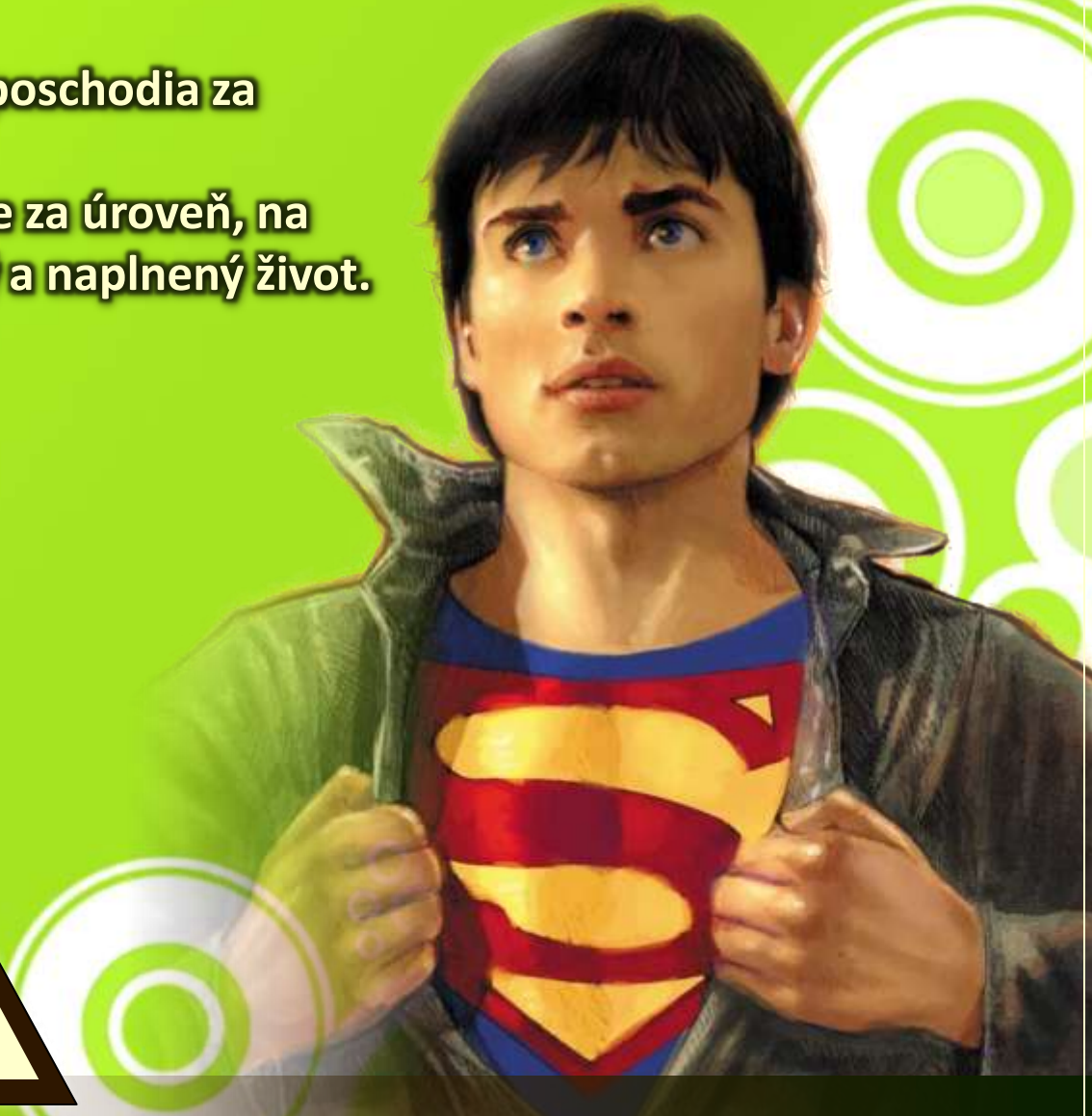
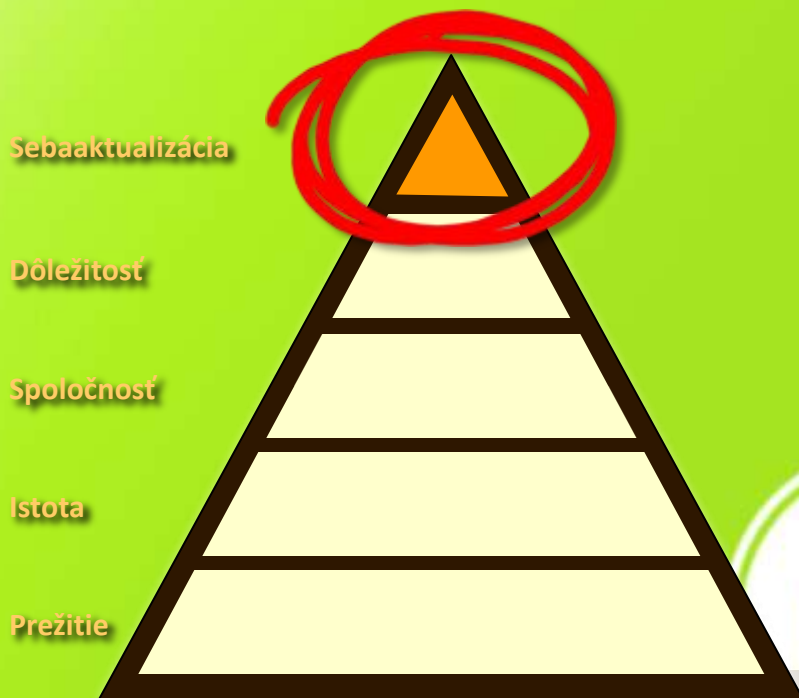

MASLOWOVA HIERARCHIA POTRIEB

VPLYV NA ŽIVOT:

Maslow považuje spodné štyri poschodia za **NEDOSTATKOVÉ**.

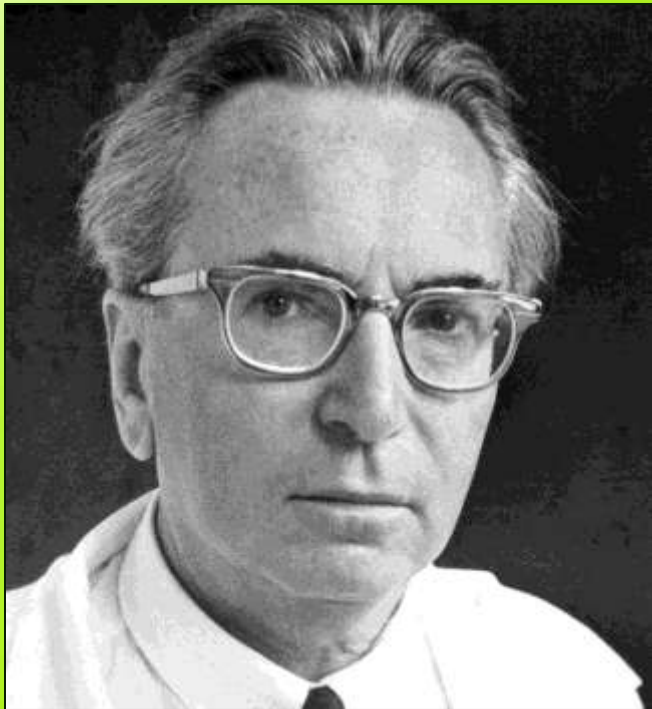
AŽ SEBAAKTUALIZÁCIU považuje za úroveň, na ktorej človek žije naozaj šťastný a naplnený život.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

VIKTOR EMIL FRANKL

Viktor Emil FRANKL

*26. marec 1905 – 2. september 1997,
Rakúsky neurológ a psychiater,
zakladateľ logoterapeutickej školy, u
človeka rozlišuje dimenzie biologickú,
psychologickú a noologickú
(duchovnú, metafyzickú)*

ČO POCHOPIL FRANKL V OSVIENČIME

„Človek nie je stavaný na to, aby bol zameraný na seba. Prílišná sebarealizácia je slepá ulička. K šťastiu sa ide naokolo, cez druhých. ... Podstata ľudskej existencie spočíva v sebatranscendencii. Byť človekom znamená už vždy byť zameraný a namierený na niečo alebo niekoho, byť oddaný dielu, ktorému sa človek venuje, človeku, ktorého miluje, Bohu, ktorému slúži.“

Potrebu **transcendencie** – čiže mimo nás sa nachádzajúceho zmyslu života – považoval za **základný princíp života človeka** ako takého. Bez neho v človekovi ostáva „**existenciálne vákuum**“, ktoré je zdrojom nespokojnosti, nenaplnenosti a nie-šťastia človeka.

POSLEDNÁ A KLÚČOVÁ ROVINA

TRANSCENDENCIA

byť súčasťou niečoho večného, presahujúceho, vznešeného, čo dáva zmysel nášmu bytiu, životu, konaniu i utrpeniu...

Transcendencia

Jej potrebu si dodatočne uvedomil aj Maslow a neskôr doplnil svoju hierarchiu aj o potreba „sebatranscendencie“.

Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

- *byť súčasťou niečoho väčšieho, presahujúceho*
- *byť súčasťou niečoho trvácneho*
- *nájsť zmysel svojho života – niečo, pre čo sa oplátí žiť a zomrieť*

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Transcendencia

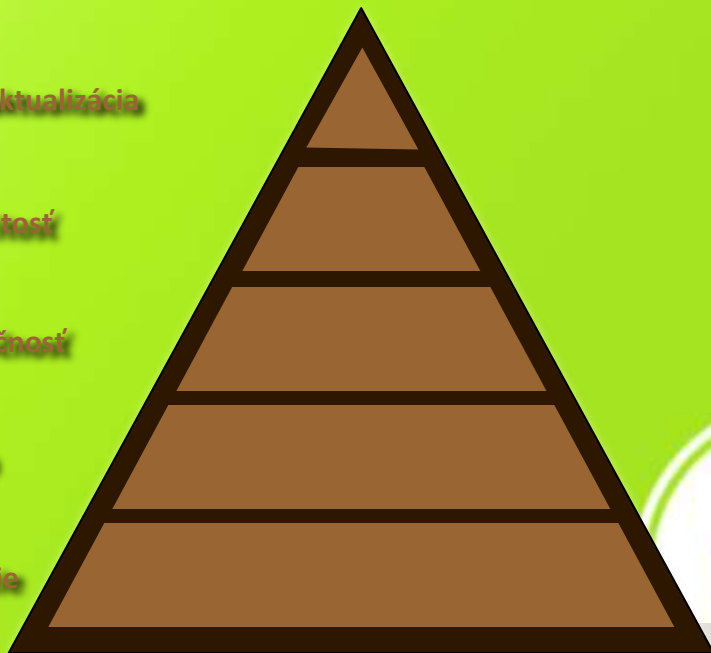
Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

Hrdina románu Daniela Defoea, ktorý stroskotal na opustenom ostrove, kde žil dlhé roky, kým ho nezachránili.

Obyčajný človek, robotník,...

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Transcendencia

Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

Za búrky po
stroskotaní lode pláva
na pevninu, aby sa
zachránil...
Hľadá vodu... niečo na
jedenie... prístrešie...

Je nezamestnaný
a hľadá si robotu.

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Zachraňuje z vraku veci, nástroje...
Buduje si obydlie,
hradbu, obrába pole,
chová kozy...

Nachádza
zamestnanie.
Uzatvára
pracovnú zmluvu
a ostatné
potrebné veci.

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Túži po spoločnosti.
Zachraňuje život domorodcovi, z ktorého sa stáva jeho druh: Piatok.

Zoznamuje sa s
pracovným kolektívom, s ostatnými zamestnancami...

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Transcendencia

Sebaaktualizácia

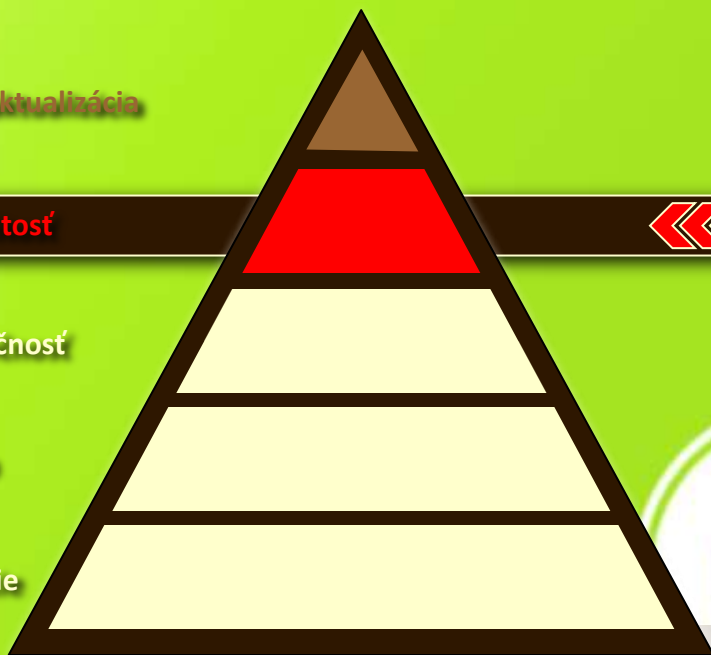
Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

Treba jasne vymedziť vzťahy:

Robinson je PÁN;
Piatok je SLUHA!

Zaujíma ho jeho
postavenie,
možnosť
postupu.
„Robí kariéru“.

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Transcendencia

Sebaaktualizácia

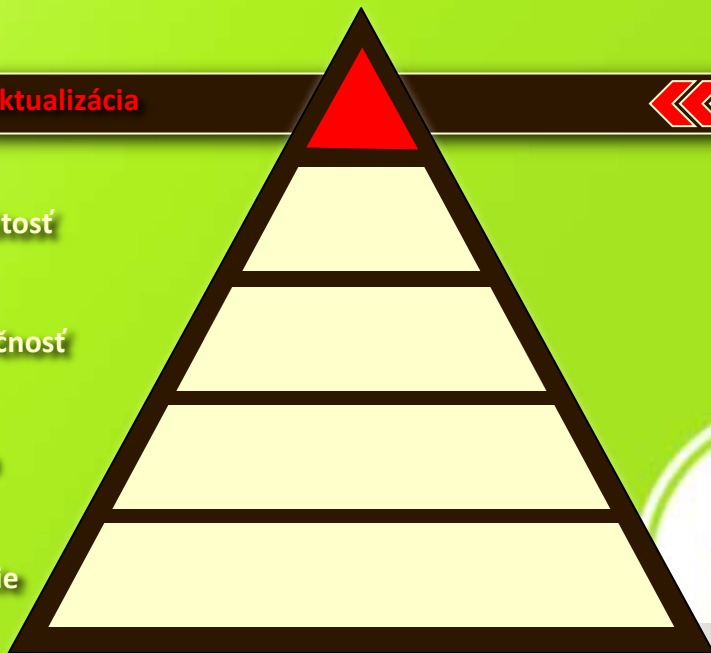

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

Keď sa na obzore objaví loď, Robinson neváha: nechá sa zachrániť, Piatka predá ☹ a ide si budovať nový život v civilizácii...

Keď mu už zamestnanie nestačí, dá výpoveď a otvorí si vlastnú firmu, kde uskutočňuje vlastné sny a plány

PRÍKLADY NA LEPŠIE POCHOPENIE:

Aby sme to pochopili ešte lepšie, skúsme si to premietnuť do dvoch príkladov:

Transcendencia

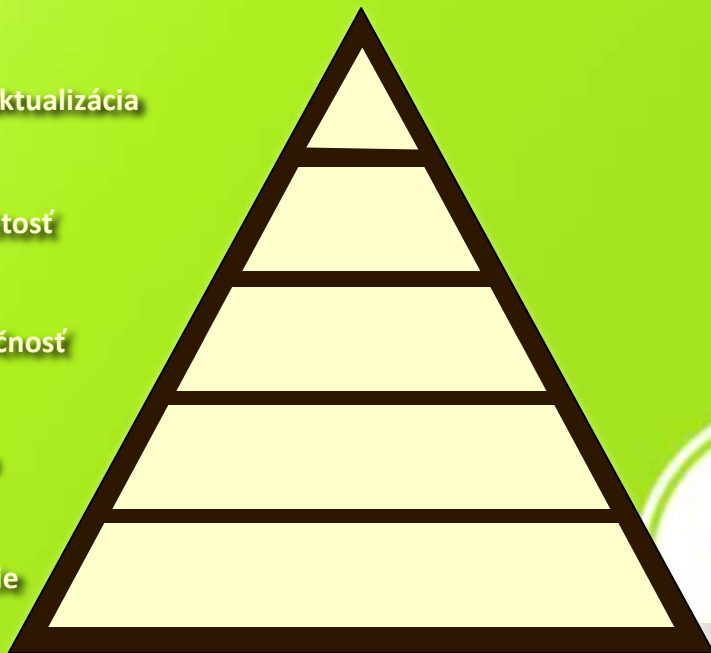
Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

?

O tom už Defoe nič viac nepíše... ☹

Svoje postavenie a zisky využíva na „vznešené ciele“: charita, sponzorovanie nádejných vedcov, zveľad'ovanie svojho mesta,...

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

SCHÉMA OSOBNOSTI ČLOVEKA?

Maslowova pyramída nám môže
ilustrovať tradičné delenie
človeka:

Transcendencia

Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

„DUCH“
„DUŠA“
„TELO“

SCHÉMA RASTU?

MALÉ DIEŤA

sa orientuje hlavne na **VECI**: Nevytvára ešte nejaké komplikované vzťahy, ani nejakú hierarchiu dôležitosti, v centre jeho pozornosti sú jedlo, pitie, hračky,... jednoducho veci.

Transcendencia

Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

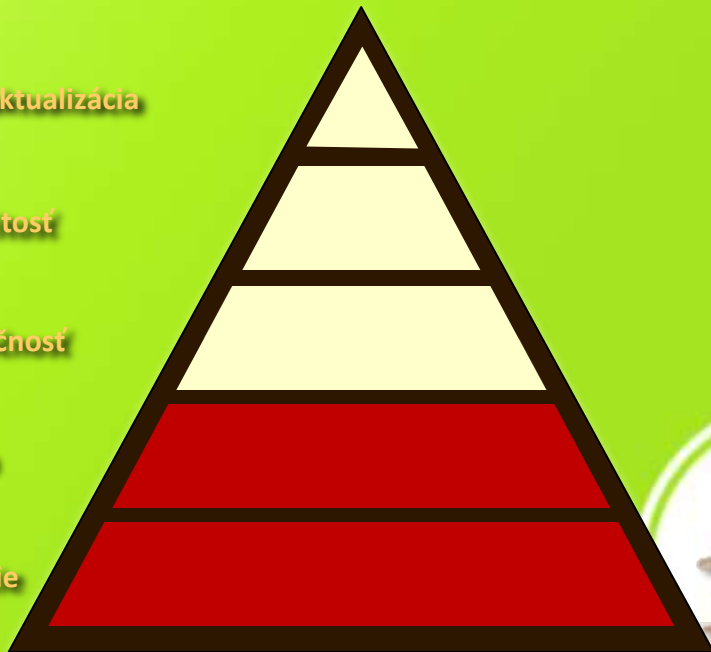

SCHÉMA RASTU?

TEENAGER

sa orientuje už hlavne na **POSTAVENIE V KOLEKTÍVE**: Ako na mňa pozerajú ostatní? Čo si o mne pomyslia? Ako vyzerám? „Berú“ ma? Neberú? Som vodca? Prisluhovač? Vydedenec? ...

Transcendencia

Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

SCHÉMA RASTU?

DOSPELÝ ČLOVEK (v zmysle zrelosti)

svoj život žije na úrovni **SEBAAKTUALIZÁCIE / TRANSCENDENCIE**: Usiluje sa byť najlepší možný, rozvíjať svoje vlohý, schopnosti, talenty,... – a dávať to do služby niečoho, čo urobí jeho život zmysluplným...

Transcendencia

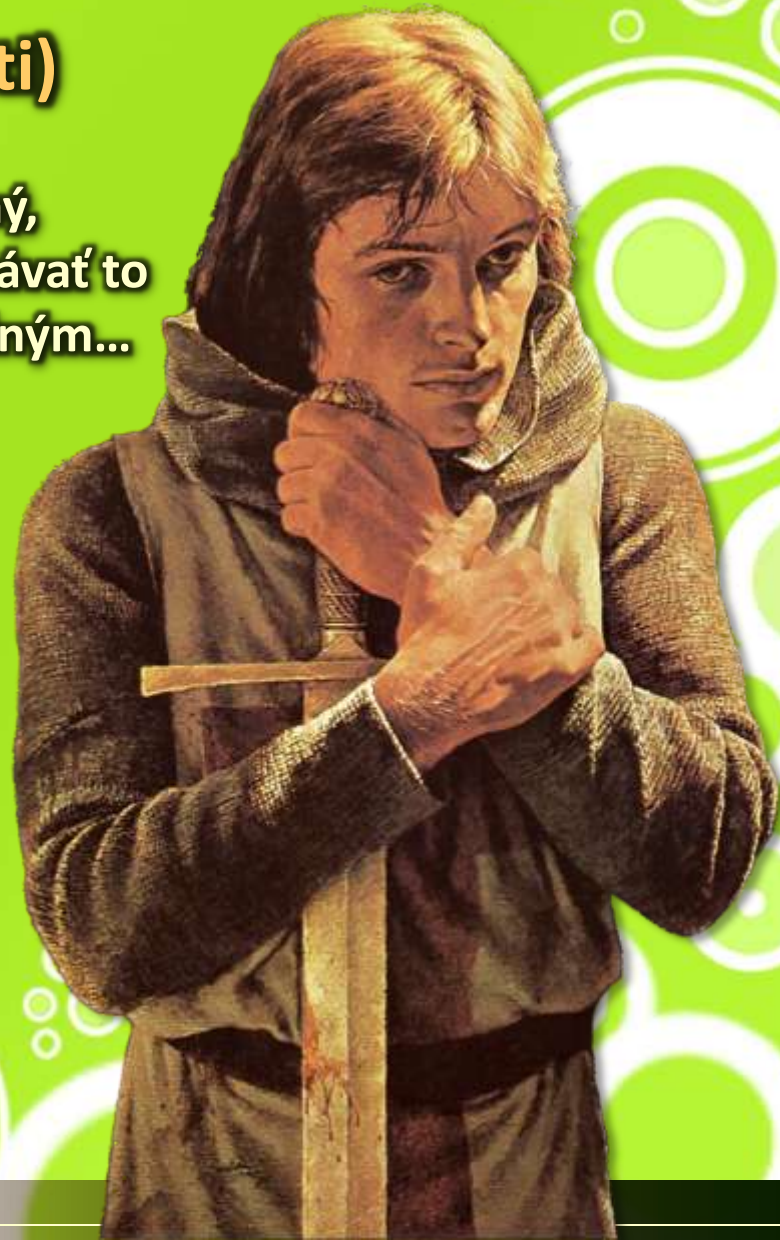
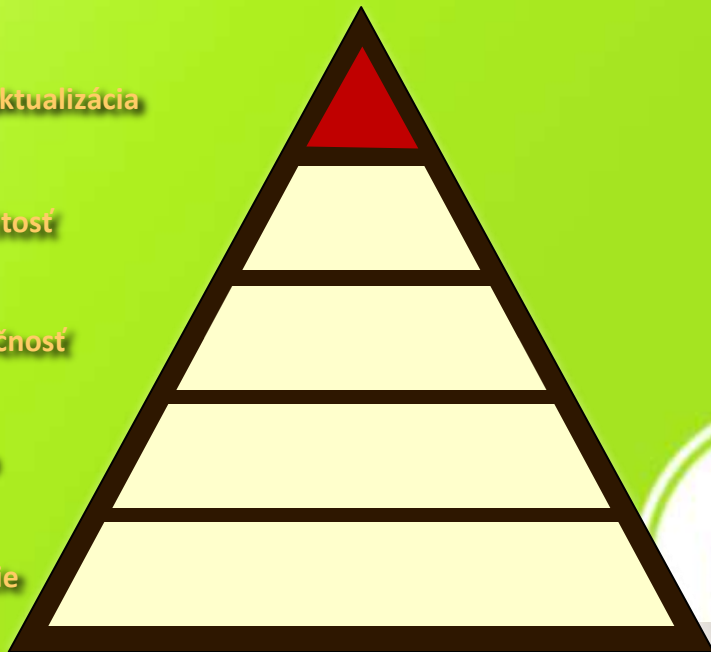
Sebaaktualizácia

Dôležitosť

Spoločnosť

Istota

Prežitie

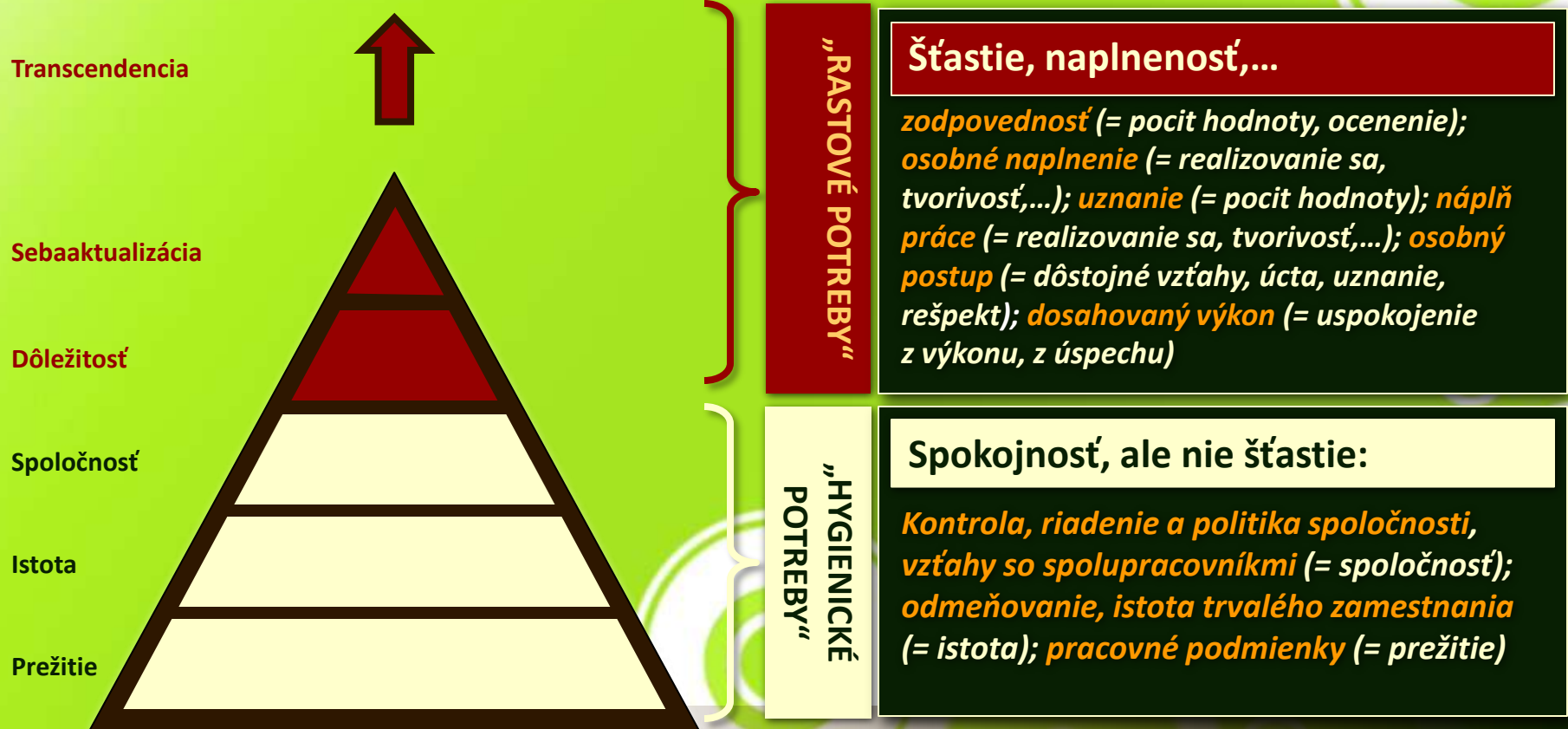

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

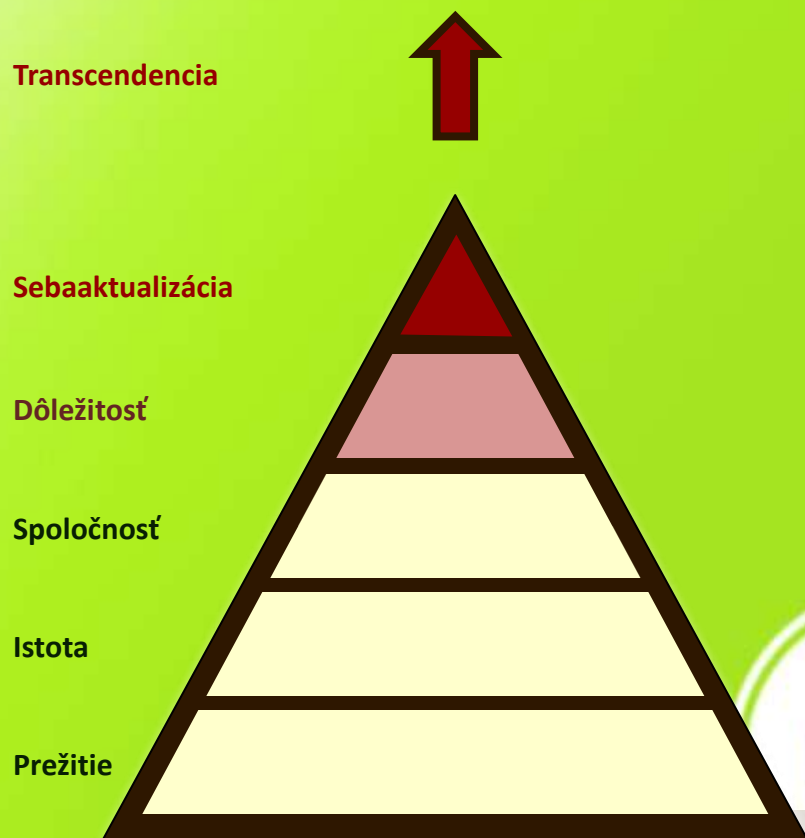
DOHROMADY

Ak premietneme Herzbergove rozdelenie na Maslowovu pyramídu, zistíme, že „**oblasť šťastia**“ začína už úrovňou **dôležitosti** a smeruje nahor...

DOHROMADY

V skutočnosti ale **opravdivý šťastný a naplnený život začína až na úrovni SEBAAKTUALIZÁCIE (Maslow) a svoju plnosť dosahuje na úrovni TRANSCENDENCIE (Frankl).**

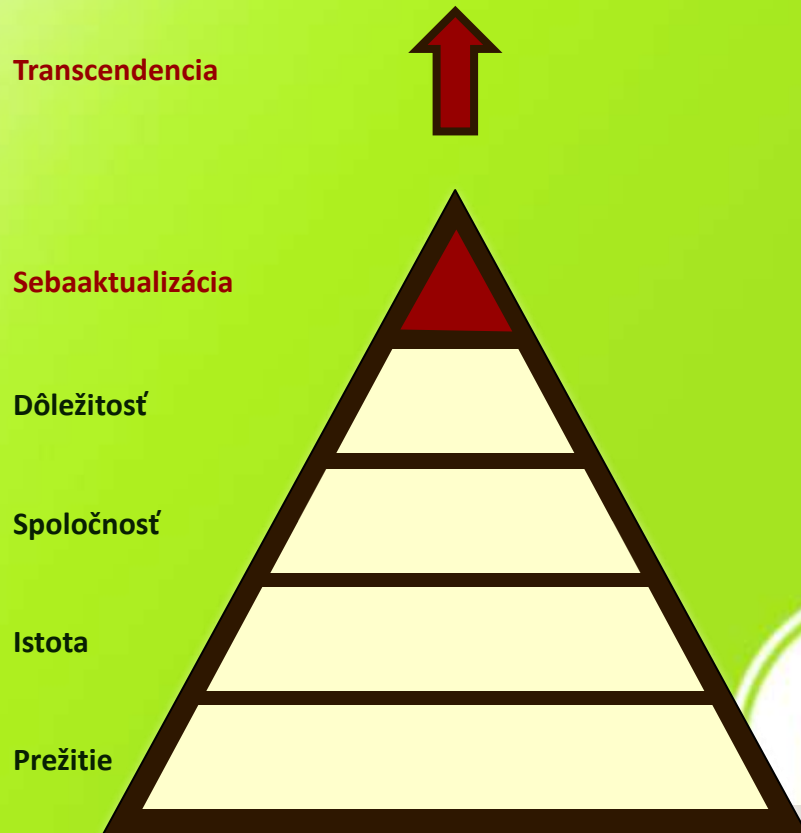

Je pravda, že **prvú ozvenu pocitu „šťastia“** zažívame už na úrovni **dôležitosti** – to je dôvod, prečo nás fascinuje moc a sláva a prečo športovci chodia na preteky a pod. – **ale ešte to nie je ono.**

Rozdiel medzi *dôležitosťou* a *sebaaktualizáciou/transcendenciou* je ako rozdiel medzi šimpanzom, ktorý vyskakuje meter do vzduchu a orlom, ktorý plachtí vo výške oblohy... 😊

TAJOMSTVO ŠŤASTIA

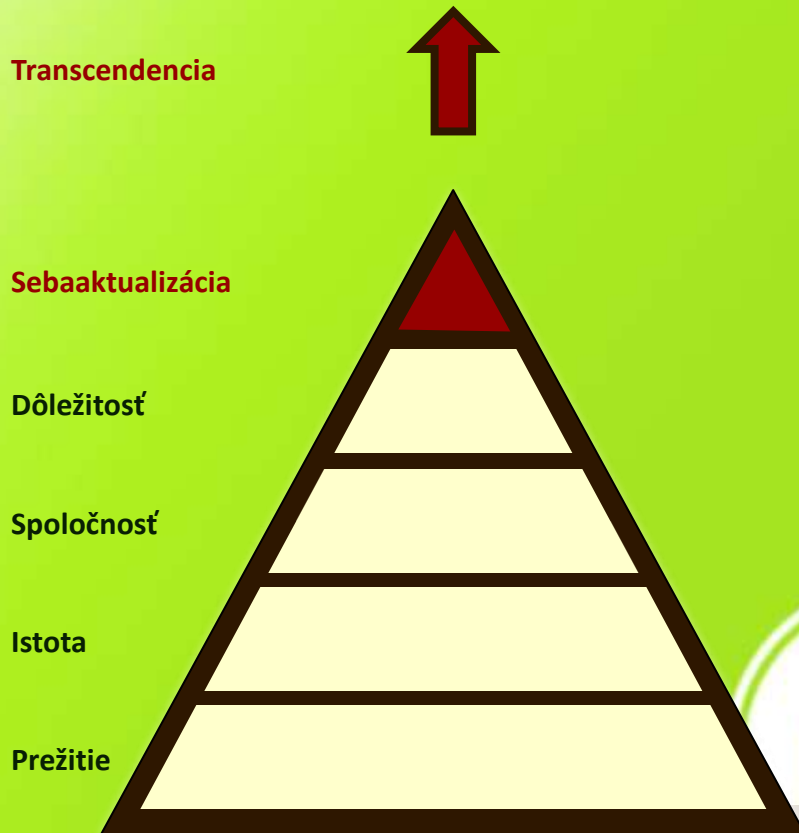
Šťastný a naplnený človek
je ten, ktorý...:

- má opravdivý, veľký, presahujúci a prevyšujúci zmysel života: niečo, mimo seba (!) pre čo žije, pre čo je ochotný aj zomrieť a čo dáva zmysel všetkému, čo má a čím je;
- a kvôli nemu sa usiluje byť najlepším možným a túto svoju dokonalosť dáva celú do služby tomuto presahujúcemu zmyslu života.

„HIERARCHIA DOBIER“

**Z toho vyplýva
nasledovná hierarchia
dobier:**

- Jedlo, pitie, dýchanie,... – sú tu na to, aby nám zabezpečili život.
- S ich pomocou sa vieme postarať o seba a byť tak nezávislí na iných.
- Táto nezávislosť slúži tomu, aby sme s ľuďmi vytvárali rovnocenné vzťahy partnerstva a priateľstva.
- Zmyslom vzťahov je umožniť každému rozvinúť jeho talenty a schopnosti a byť tak hodnotným, dôležitým,...
- až k dokonalosti sebaaktualizácie, kedy sme najlepší možní, akí dokážeme byť
- a toto všetko vkladáme do služby veľkému, presahujúcemu zmyslu života, hodnému toho, aby sme preň žili, aby sme preň zomreli! **TOTO JE CIEĽ.**

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

ÚLOHA

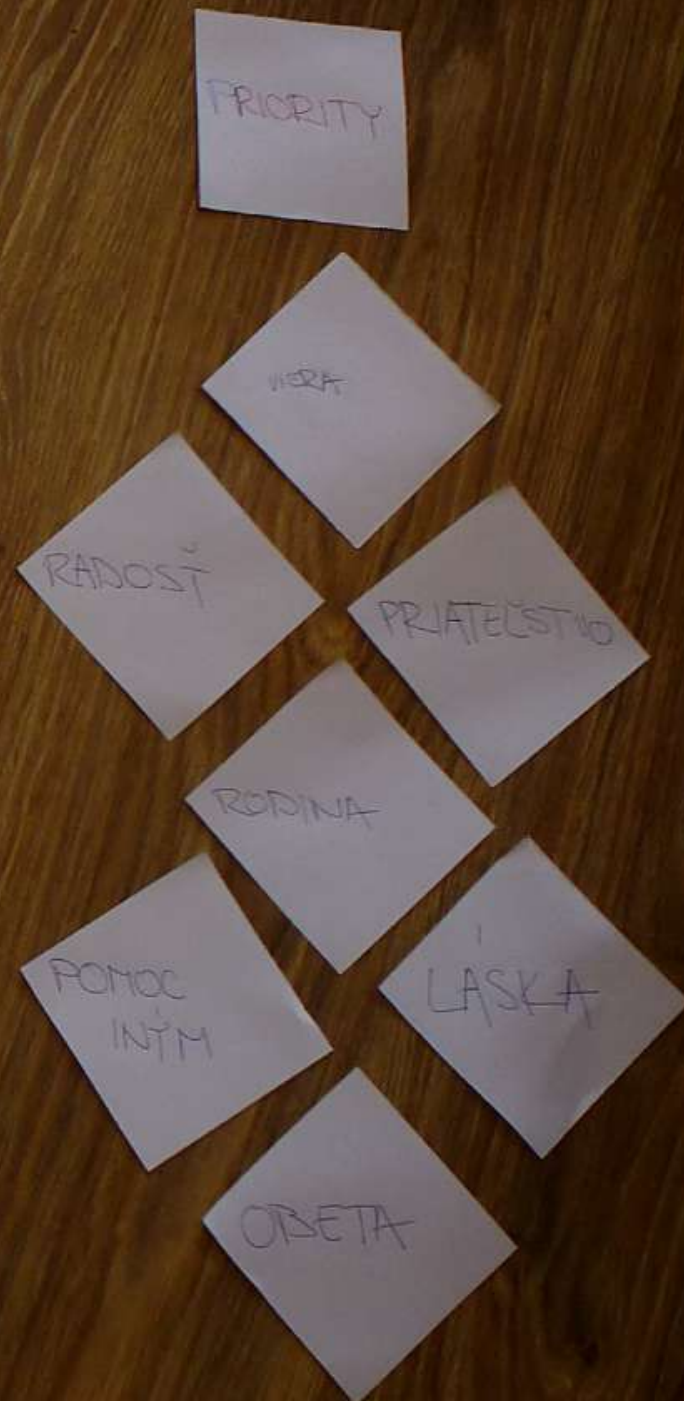
- **NAJNIŽŠIE:** Jedlo, pitie, dýchanie,... – sú tu na to, aby nám zabezpečili život. S ich pomocou sa vieme postarať o seba a byť tak nezávislí na iných.
- **STRED:** Táto nezávislosť slúži tomu, aby sme s ľuďmi vytvárali rovnocenné vzťahy partnerstva a priateľstva. Zmyslom vzťahov je umožniť každému rozvinúť jeho talenty a schopnosti a byť tak hodnotným, dôležitým,...
- **NAJvyššie:** ... až k dokonalosti **sebaaktualizácie**, kedy sme najlepší možní, akí dokážeme byť – a toto všetko vkladáme do služby veľkému, **presahujúcemu zmyslu života**, hodnému toho, aby sme preň žili, aby sme preň zomreli!

Porovnajte svoju
hierarchiu z
minulej hodiny s
touto hierarchiou
dobier!

ÚLOHA

- **NAJNIŽŠIE:** Jedlo, pitie, dýchanie,... – sú tu na to, aby nám zabezpečili život. S ich pomocou sa vieme postarať o seba a byť tak nezávislí na iných.
- **STRED:** Táto nezávislosť slúži tomu, aby sme s ľuďmi vytvárali rovnocenné vzťahy partnerstva a priateľstva. Zmyslom vzťahov je umožniť každému rozvinúť jeho talenty a schopnosti a byť tak hodnotným, dôležitým,...
- **NAJvyššie:** ... až k dokonalosti **sebaaktualizácie**, kedy sme najlepší možní, akí dokážeme byť – a toto všetko vkladáme do služby veľkému, **presahujúcemu zmyslu života**, hodnému toho, aby sme preň žili, aby sme preň zomreli!

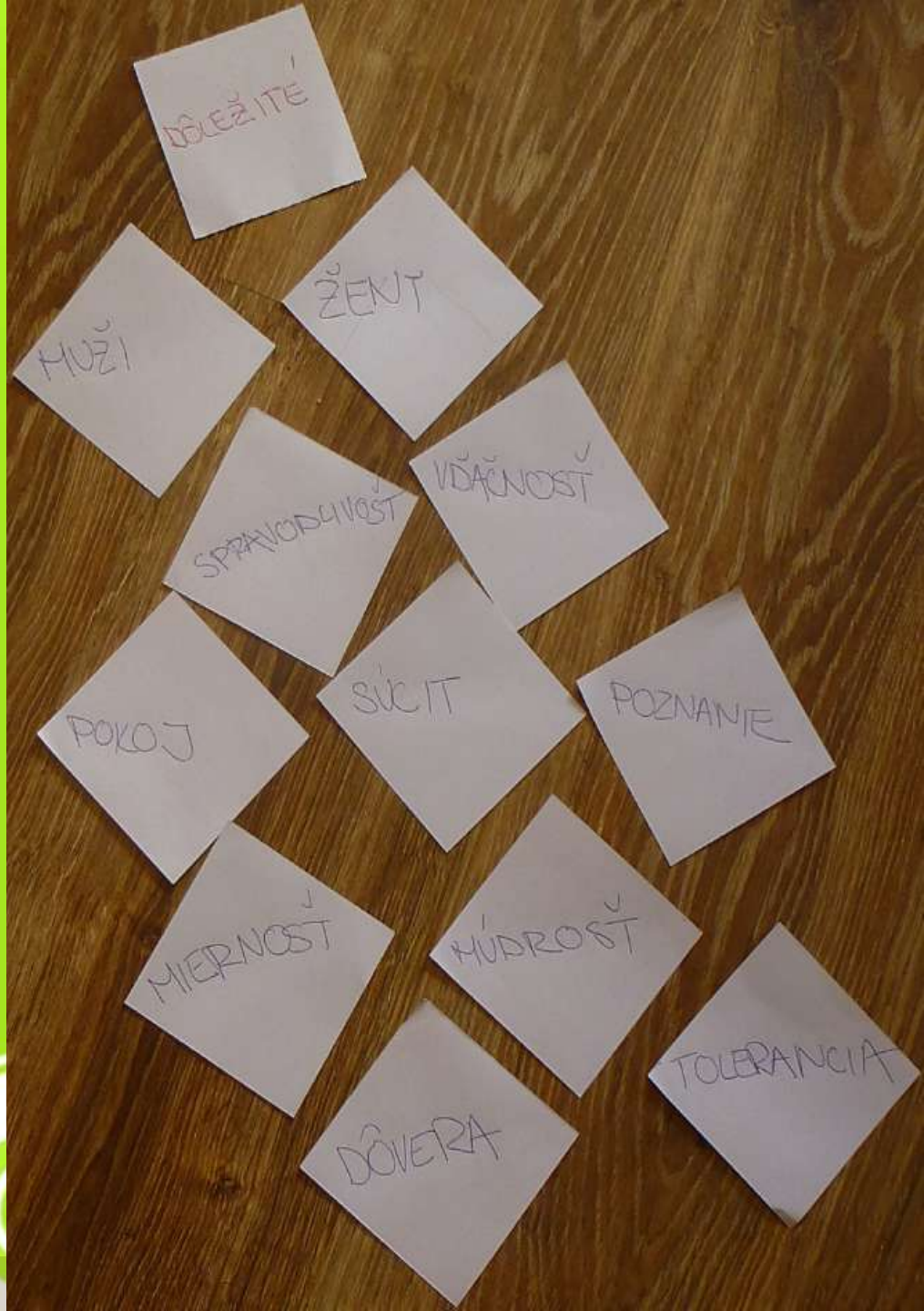

ÚLOHA

- **NAJNIŽŠIE:** Jedlo, pitie, dýchanie,... – sú tu na to, aby nám zabezpečili život. S ich pomocou sa vieme postarať o seba a byť tak nezávislí na iných.

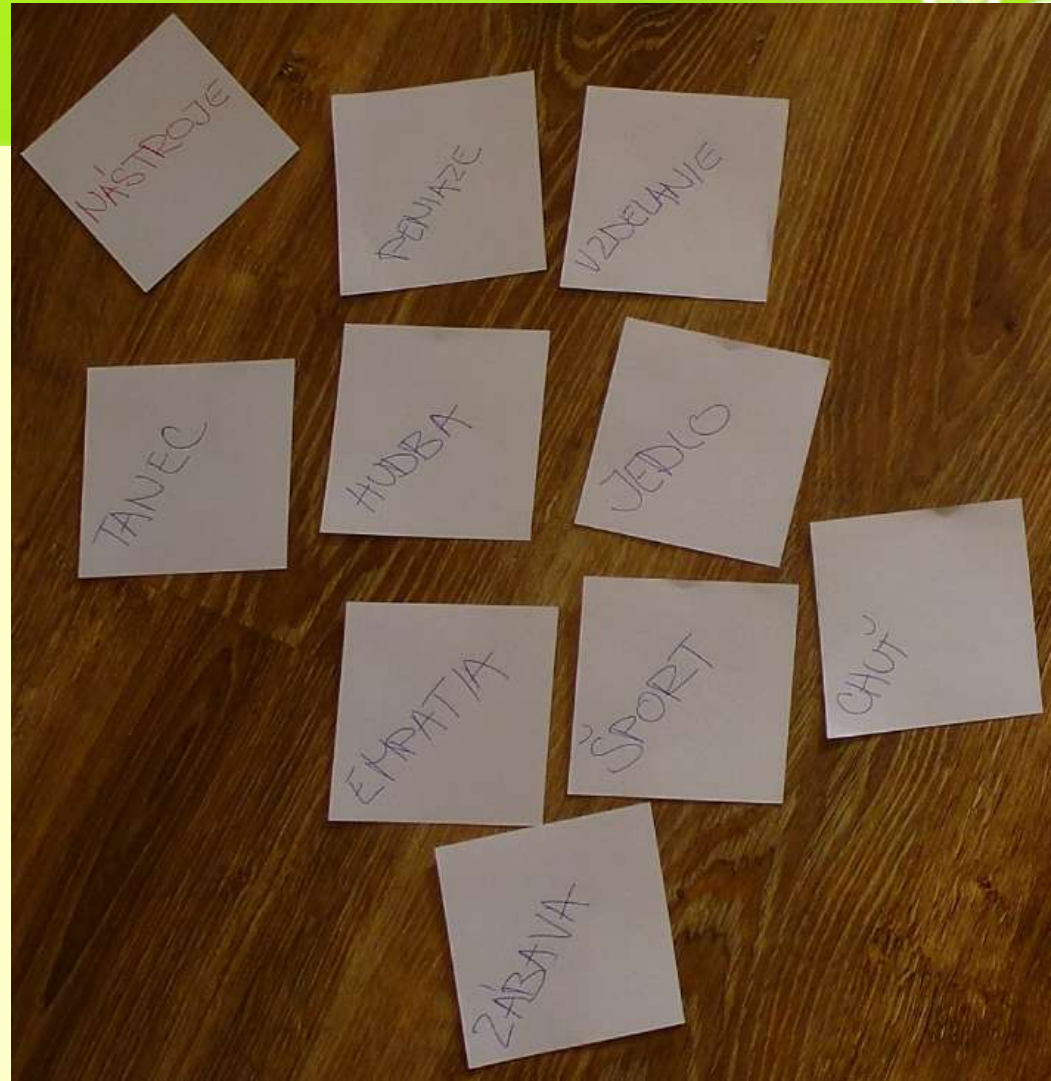
- **STRED:** Táto nezávislosť slúži tomu, aby sme s ľuďmi vytvárali rovnocenné vzťahy partnerstva a priateľstva. Zmyslom vzťahov je umožniť každému rozvinúť jeho talenty a schopnosti a byť tak hodnotným, dôležitým,...

- **NAJVEŠŠIE:** ... až k dokonalosti sebaaktualizácie, kedy sme najlepší možní, akí dokážeme byť – a toto všetko vkladáme do služby veľkému, presahujúcemu zmyslu života, hodnému toho, aby sme preň žili, aby sme preň zomreli!

ÚLOHA

- **NAJNIŽŠIE:** Jedlo, pitie, dýchanie,... – sú tu na to, aby nám zabezpečili život. S ich pomocou sa vieme postarať o seba a byť tak nezávislí na iných.
- **STRED:** Táto nezávislosť slúži tomu, aby sme s ľuďmi vytvárali rovnocenné vzťahy partnerstva a priateľstva. Zmyslom vzťahov je umožniť každému rozvinúť jeho talenty a schopnosti a byť tak hodnotným, dôležitým,...
- **NAJVEŠŠIE:** ... až k dokonalosti sebaaktualizácie, kedy sme najlepší možní, akí dokážeme byť – a toto všetko vkladáme do služby veľkému, presahujúcemu zmyslu života, hodnému toho, aby sme preň žili, aby sme preň zomreli!

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

KONIEC

WWW.INKY.SK